

## ЛАБОРАТОРНА РОБОТА № 6

**Тема:** Функції рослинного покриву в містах.

**Мета:** Ознайомитись із видовим складом рослин та структурою рослинних угруповань різних територій м. Запоріжжя.

**Обладнання та матеріали:** план-схеми парків м. Запоріжжя, підручники, посібники, конспекти лекцій, визначники вищих рослин.

### **Завдання до виконання лабораторної роботи**

**Завдання 1.** Скласти списки видів рослин різних парків (або водоболотних комплексів) м. Запоріжжя.

**Завдання 2.** Вивчити структуру угруповань рослин парків міста: таксономічна, біологічна, біоморфологічна, хорологічна, екологічна.

**Завдання 3.** Встановити площу парків та ізолятив інших видів.

**Завдання 4.** Проаналізувати склад рослинних угруповань міста та оцінити їх подібність.

**Завдання 5.** Побудувати графік залежності «видове багатство рослинних угруповань – площа ізоляту».

### **Вихідні дані для аналізу**

Запоріжжя – адміністративний центр Запорізької області, розміщений на р. Дніпро. За рівнем промислового потенціалу Запоріжжя замикає п'ятірку найбільших індустріальних центрів України. Розвиток Запоріжжя складався таким чином, що найбільші промислові підприємства виявились у безпосередній близькості до житлової забудови. У результаті значна частина житлової забудови (до 70%) знаходиться в зонах впливу промислових підприємств.

В кінці 50-х та в 60-х роках почалося планомірне озеленення територій промислових підприємств міста. Створювалися лісозахисні санітарні зони, для яких підбирали газостійкі породи дерев та кущів. В цей час було закладено парк культури та відпочинку «Дубовий гай» та парк «Перемоги».

Згідно рішень Запорізького облвиконкому 1972–1984 рр. 5 парків було визнано парком-пам'яткою садово-паркового мистецтва, зокрема, парк «Енергетиків», «Алея слави», парк ім. Т.Г. Шевченка, парк залізничної станції Запоріжжя-П. Їм присвоєно цей статус як паркам, в яких ростуть дерева та чагарники багатьох видів, в тому числі і екзоти, що мають велику естетичну цінність. Крім цього, парк по вул. Кремлівській має наукову та історичну цінність завдяки віковичному екземпляру глоду у віці близько 400 років. Центральний парк культури та відпочинку «Дубовий гай» було визнано пам'яткою природи місцевого значення, так як до його складу входять 5 га заповідної зони, де ростуть дуби, яким близько 300 років. Статус парк-

пам'ятка садово-паркового мистецтва отримав і Запорізький ботанічний сад площею 12 га.

На 2010 рік у Запоріжжі, за даними міського управління з питань екології, налічується 19 парків із загальною площею близько 190 га, а також 71 сквер, із загальною площею близько 90 га. Загалом, площа всіх зелених насаджень складає більше 500 га.

Важливим показником для оцінки забезпеченості міста зеленими насадженнями є норма озеленення – площа озелених територій загального користування, яка припадає на одного мешканця.

За даними «Запоріжзеленхозу» на одного мешканця міста приходить 22,9 м<sup>2</sup> зелених насаджень загального користування, що значно перевищує норму, яка становить 14,5 м<sup>2</sup>/особину, з урахуванням кліматичної зони та впливу промислових підприємств I-го та II-го класу шкідливості.

Таке високе значення норми озеленення в Запоріжжі обумовлюється значними площами зелених насаджень о. Хортиця та прилеглих островів, які відносяться до території Запоріжжя. В 1993 році острову було присвоєно статус національного заказника.

Для житлових районів показник норми озеленення становить 8,5 м<sup>2</sup>/особину, з урахуванням тих же умов, що і для міста. Порівняння його значення в різних адміністративно-територіальних районах Запоріжжя свідчить, що в Заводському, Олександрівському та Вознесенівському він найбільший і навіть перевищує норму. Найменші значення в Комунарському та Шевченківському районах.